

พุทธดี

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๕

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถ้าศาสนาพุทธเราดี ทำไมศาสนาพุทธเราคนนับถือน้อยมาก ในศาสนาพุทธนี้คนนับถือน้อย เราบอก “นับถือน้อยเพราะว่าศาสนาพุทธดี ดีเยี่ยมเลย ดีที่สุด ดีจนแบบว่าเขาไม่สามารถจะเข้าถึงได้” ในศาสนาอื่นๆ ในลัทธิศาสนาอื่นๆ เป็นการอ้อนวอน เป็นการขอร้อง เป็นการเอาใจ เป็นการเอาใจพระเจ้า เป็นการพยายามพื้พาคคนอื่น แต่ศาสนาพุทธสอนให้พื้พาคตนเอง ให้สอนการกระทำของตนเอง เห็นไหม ทำดีทำชั่ว อย่างเช่นที่เราทำกันอยู่ที่นี่ เราพยายามทำตัวเอง เห็นไหม

ศาสนาพุทธนี้เอาอะไรเป็นหลัก ปฏิเสธทุกอย่าง ปฏิเสธการไหว้วาน ปฏิเสธการทุกอย่างเลย กรรมคือการกระทำ เห็นไหม เราต้องกระทำของเราเอง เราถึงต้องมาประพฤติปฏิบัติกัน เราออกมาประพฤติปฏิบัติเพื่อคุณงามความดีของพวกเรากันเอง แล้วทาน ศีล ภาวนา เรื่องการให้ทานเป็นการสละออก เป็นการฝึกเด็ก เด็กๆ ต้องฝึกกันตรงนั้น ถ้าฝึก มีการสละออก มีการให้ เห็นไหม พอมีการให้มันมีการฝึกฝนขึ้นมา

สิ่งที่เป็นวัตถุมันสละ มันจับต้องได้ สิ่งที่ยึดเหนี่ยว ของที่ยึดเหนี่ยวๆ ยังทำกันไม่ได้ แล้วก็มองว่าที่พูดอย่างนี้เพราะอะไร เพราะพระเป็นผู้ได้ สละไปใครเป็นคนได้ พระเป็นคนได้ อันนั้นเป็นที่เขาพูด พระได้อะไร? อาจารย์มหาบัวท่านเปรียบเหมือนท้องนา เห็นไหม ฝืนแผ่นดินเวลาเราทำนา นี่เจ้าของนาคือเราเป็นคนทำบุญกุศล เราทำบุญกุศลออกไป เราเป็นเจ้าของนา นี่เนื้อนาบุญของโลก เราทำนาลงไปนี่ ข้าวปลาอาหารนี้เป็นของใคร? เป็นของเจ้าของไร่ไหม เนื้อนาบุญ เนื้อนาก็ได้แต่ฟางข้าว ได้แต่ดินข้าวที่เขาเกี่ยวแล้วอยู่ตรงนั้นไร่ไหม

นี่เหมือนกัน ถ้าเราเข้าใจ มันเป็นความสุขใจ มันเป็นความพอใจ เราเป็นเจ้าของไทยทาน สิ่งที่เป็นเจ้าของไทยทาน เราสละอันนั้นออกไป เราเป็นเจ้าของ แล้วว่าพระได้ พระได้อะไร ได้แต่เศษ เห็นไหม เราเป็นผู้สละออกไป เราสละออกไปได้ แล้วภิกษุจะไปติดของอย่างนั้นได้อย่างไร ถ้าไปติดของอย่างนั้นก็จิตใจต่ำกว่าเรา เห็นไหม เราเป็นเจ้าของเนื่อนานุญของโลก เราเป็นเจ้าของไทยทาน แล้วเราสละลงที่ตรงนั้น ถ้าไม่มีพระมันก็ไม่มีการทำบุญ ทำบุญกุศลทำตรงนั้น นี่คือทาน ทานก็มีศีล มีศีลขึ้นมา ปกติขึ้นมาเพื่อระงับใจของตัวเอง

ถ้าเราเวลาทุกข์ยาก ถ้าเป็นลัทธิศาสนาอื่นๆ ก็อ่อนวอน ให้เขาแก้ไขให้ ให้เขาทำให้ แต่ในศาสนาพุทธของเรา เราต้องทำเอง ศีลคือความปกติของใจ ใจมันข่มตัวเองให้อยู่ในความเห็นของตัวเอง เห็นไหม นี่พยายามคัดตนของตัวเอง ตนของเรานั้นเป็นผู้ที่เจ้าของ เป็นอิสระ เป็นผู้ที่สามารถจะทำได้ มันดีเลิศขนาดนั้น ดีเลิศขนาดที่ว่าสามารถชำระกิเลสออกจากใจได้

ถ้าชำระกิเลสออกจากใจของตัวเอง เห็นไหม เราถึงต้องมาประพฤติปฏิบัติกัน แต่คนเขามองไม่เห็นคุณงามความดีตรงนี้ เขาว่าศาสนาพุทธดีตรงไหน ดีทำไมคนนับถือน้อย นับถือน้อยเพราะอะไร เพราะว่ามันพิเศษ มันละเอียดอ่อนเกินไปจนเขาไม่สามารถเข้าถึงได้ เราไปอ่อนวอน เราไปขอใคร เราไปขอความช่วยเหลือของเขานี้ อย่างนั้นมันทำได้ แต่ในเมื่อเราต้องช่วยเหลือตัวเราเอง เวลาทุกข์ยากเราพยายามช่วยเหลือตัวเราเอง มันทำได้อย่างไร มันทำได้ แล้วมันทำได้ด้วยความป็นจริงด้วย เพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ไป ตรัสรู้เรื่องอย่างนี้ เราถึงต้องพยายามคัดตนกัน เราทำความเพียรของเรา

เรื่องศาสนานี้มันเหมือนกับอาหาร สำหรับอาหารอยู่ตรงหน้าเรา แล้วเราไม่เปิบของเราไป โอกาสของชาวพุทธนี้เสียช่ายมาก การเกิดมาพบพุทธศาสนานี้เป็นเรื่องแสนยาก เพราะสัตว์โลกเกิดมาในโลกนี้หลายๆ พันล้านคน แล้วในจิตใจ วิญญาณต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาพบพุทธศาสนา เห็นไหม แล้วเราว่าชาวพุทธนับถือน้อย เรว่าน้อยกว่าที่เห็นอยู่นะ ส่วนใหญ่แล้วเรานับถือนี้นี้ด้วยพ่อแม่พำนับถือ เราไม่ศรัทธาความเป็นจริงของเรา เราไม่เข้าใจเรื่องความเป็นจริง ถ้าเราไม่เข้าใจเรื่องความเป็นจริง เราไม่เห็นสิ่งนั้นมีคุณค่า เราจะไปจับสิ่งนั้น เราจะไปแสวงหาสิ่งนั้นทำไม ถ้าคนเห็นว่าสิ่งนั้นมีคุณค่า เขาถึงแสวงหาสิ่งนั้น

นี่เหมือนกัน ศาสนาพุทธวิเศษ วิเศษจนสามารถชำระกิเลสได้ แต่สามารถชำระกิเลสได้นี้ กิเลสมันเป็นความเห็นของใจ มันจับต้องไม่ได้ แล้วเราชำระมันอย่างไร มันถึงต้องมีทาน มีศีล มีภาวนา เพื่อสร้างรูปแบบขึ้นมาให้ใจมันเกาะเกี่ยวหมด จะสร้างรูปแบบขนาดไหน ศาสนาพุทธนี้ ย้อนกลับมาที่เรา จะเรื่องอะไรก็ได้แล้วแต่มันสะท้อนหัวใจ

เรื่องการสละทานมันก็สะท้อนหัวใจ เรื่องกำจัดตัวเองมันก็สะท้อนหัวใจ เพราะกิเลส มันอยู่ที่ใจ แต่มันต้องเน้นลงที่ใจ เห็นไหม แล้วมันผุดผ่องมันผุดผ่องออกที่ใจ ใจเท่านั้นจะผุดผ่อง ใจเท่านั้นที่หลุดพ้นออกไปจากกิเลสได้ มันถึงว่านั่นจะเป็นรูปแบบขนาดไหน มันก็ต้องเน้นลงที่ใจ เพราะใจมันพาเกิดพาดาย

เราเกิดมาอยู่ทุกวันนี้อะไรพาเกิด ถ้าไม่มีหัวใจมาเกิด ปฏิสนธิในกรรมมารดา จิตปฏิสนธิ ถ้าจิตไม่ปฏิสนธิมันเกิดไม่ได้ ขนาดไหนมันก็เกิดไม่ได้ ไม่มีตัววิญญานปฏิสนธิ เห็นไหม จะนั่นเวลาเกิดขึ้นมาแล้วร่างกายถึงเป็นของพ่อแม่ไง เลือดในอกพ่อแม่ก็กลั่นออกมาเป็นเรา แต่นิสัยใจคอนี้เป็นจิตตัวที่มากเกิด

จิตที่มากเกิดนี้ จิตตัวนั้นดีหรือไม่ดี จิตตัวนั้นคุณภาพของจิต เห็นไหม เบื้องหลังของจิต การเกิดและการตาย จิตนั้นสะสมมาอย่างไร ถ้าสะสมมาดีจิตดวงนั้นจะมีคุณสมบัติ ถ้าจิตดวงนั้นมันมีอกุศลมาในหัวใจมาก มันจะเกรเกรตุงของมันไป จิตดวงนั้นเป็นอย่างนั้น พอมาประพฤติดปฏิบัติ เห็นไหม ทำได้ง่าย ทำได้ยาก มันก็ย้อนกลับมาอำนาจาสนา อำนาจาสนามีส่วนเหมือนกัน แต่ส่วนของอำนาจาสนามันไม่เท่ากัน แข่งอำนาจาสนานั้นแข่งไม่ได้ แข่งบุญกุศล การทำความดีมันแข่งกันได้ แต่ผลประโยชน์ที่จะได้รับ ความซาบซึ้งของใจที่ใจมันจะรับบุญนั้นเข้ามาต่างกัน

ใจมันจะรับบุญเข้ามาได้มากขนาดไหน มันอยู่ที่ว่าความเห็นของใจดวงนั้น บุญใด เจตนาบริสุทธิ์ ไททาน ๖ เห็นไหม ผู้ให้ให้ด้วยความบริสุทธิ์ เวลาให้ให้ด้วยความบริสุทธิ์ ให้แล้วยังมีใจพอใจ ให้แล้วไม่คิดถึง นั่นนะผู้รับด้วยความบริสุทธิ์ ปฏิภาณถ้าพร้อมขึ้นมา มันก็เป็นบุญกุศลของเรามาก แล้วมันพร้อมตอนไหนล่ะ ใจเรามันตื่นรนตลอดเวลา เห็นไหม มันคัดแปลง

ตนก็ดัดแปลงใจของตัว ศาสนาพุทธนี้ดัดแปลงเรื่องของใจ เรื่องอย่างอื่นเป็นเรื่องปัจจัยเครื่องอาศัยทั้งหมดเลย สุดท้ายแล้วเน้นลงที่ใจ

ถ้าเน้นลงที่ใจทำไมศาสนาเป็นแบบอย่างนั้นล่ะ ศาสนา เห็นไหม เน้นการก่อสร้าง เน้นต่างๆ ที่ว่าพระเจ้าทำกันไป พระเจ้าทำเพราะว่าความเห็นของพระ จิตดวงที่มาบวช เห็นไหม ใจดวงนั้นมีความคิดอย่างไร มีความปรารถนาอย่างไร มีเป้าหมายอย่างไร ถ้ามีเป้าหมายในการประพฤติปฏิบัติ มันมีเป้าหมาย เห็นไหม มีปรีชา มีปฏิบัติ มีปฏิเวธ

ถ้ามีปรีชาขึ้นมา การศึกษาเล่าเรียนมา ศึกษาเล่าเรียนมามันปฏิบัติไม่ได้ มันไปไม่รอด มันไปไม่ถึงฝั่ง มันก็เครื่องอยู่อาศัย เห็นไหม ก็คนไปไม่ถึงฝั่งมันก็ต้องอาศัยสิ่งนั้นไป แต่ถ้าเราพยายามว่ายเข้ามาหาฝั่ง เราพยายามเข้าถึงฝั่งให้ได้ ทุกคนได้เรือมาลำหนึ่งคือร่างกายเรา นี่ แล้วถ้ามันตายไปเรือลำนี้ก็ต้องบอบสลาย ต้องแตกสลายไป เรือถ้าไม่เข้าฝั่งเราคิดเราก็ต้องตกไปในทะเล ตกไปในวัฏสงสารไป ถ้าเราเข้าถึงฝั่ง เราพยายามพาเรือเราเข้าถึงฝั่ง เรือคือร่างกายนี้ มันจะทุกข์ยากขนาดไหน เราจะประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม มันเป็นการดัดแปลงตน

การดัดแปลงตนทุกๆ อย่างมันต้องฝึกกิเลส ฝึกความรู้สึกของตัว เราจะประพฤติปฏิบัติอยู่ที่บ้านเราก็ทำได้ เราไปวัดเพื่ออะไร เพื่อเห็นไหม เวลาเราเจ็บไข้ได้ป่วยอยู่ที่บ้าน โรคบางโรคเรารักษาก็หาย โรคบางโรครักษาไม่หาย ต้องไปหาหมอ อันนี้ก็เหมือนกัน เวลาจิตใจมันเข้าไป มันปฏิบัติเข้าไปนี่ สิ่งที่ว่ามันเห็นแล้วมันแก้ไขไม่ได้ อันนั้นส่วนหนึ่ง

แล้วสิ่งที่เราไม่เคยเห็น การฟังธรรม ไปวัด เห็นไหม ส่วนที่ว่าเริ่มเป็นถึงสภาวะแวดล้อมให้เราเป็นสัปปายะ สิ่งที่เราจะเป็นไปเป็นสิ่งที่ว่าสัปปายะ ที่ว่ามันเป็นไปแล้วหมุ่คณะชักนำกันไปแล้วฟังธรรม เห็นไหม ธรรมของครูบาอาจารย์จะชี้นำเรา ชี้นำให้เราพยายามเข้าถึงสิ่งที่ว่า ในหัวใจที่มีดมนี่ก้าวเดิน ใจก้าวเดินๆ อย่างไร ถ้าทำไม่เป็นไม่รู้จะก้าวเดินอย่างไรนะ ใจมันจะก้าวเดินเข้าไป ต้องเริ่มสืบทอดเข้าไป มันจะเห็นการเดินออกไปของมรรค มรรคในหัวใจจะเดินออกไปอย่างไร

มรรคหลาย ๆ เห็นไหม การเลี้ยงชีวิตชอบนี้ เรารู้ว่ามรรค ๘ เราเลี้ยงชีวิตชอบ เราทำงานชอบ ทุกอย่างเราชอบหมด อันนั้นเป็นงานเครื่องอยู่อาศัย งานภายนอก แล้วมรรคที่เกิดขึ้นภายในใจ เห็นไหม มรรคคือสิ่งที่เราทำขึ้นมาเนี่ย เวลามันเกิดขึ้นอารมณ์มันมานี้ เวลามันมาแล้วมันพลัดพรากออกไป มันมาอย่างไร แล้วที่มันเกิดขึ้นเราสะสมขึ้นมาอย่างไร จิตจะเป็นสมาธิอย่างไร มันจะสงบลงอย่างไร มันมีสมาธิ มันมีสติ มีสัมปชัญญะ มันรู้ตัวตลอดเวลาเนาะ มันจะเห็นคุณค่าของใจของตัวเอง

ถ้าเราทำความสงบของใจ มีศีล มีสมาธิ มีปัญญาขึ้นมา จะเห็นคุณค่า เห็นความแปลกประหลาด เห็นคุณค่าของใจ เห็นคุณค่าของเรานะ สมบัติทุกอย่างเราจะวางไว้เลยว่าสิ่งนั้นเป็นเครื่องอยู่อาศัย เราไม่สะสมมันทิ้งหรอก เพราะว่ามันเป็นของของเรา แต่มันเป็นเครื่องอยู่อาศัยนะคุณค่าของใจ คุณค่าของความเห็น จะเห็นคุณค่าเรื่องสิ่งนี้มาก ถ้าได้เห็นเรื่องสิ่งนี้มาก มันจะพัฒนาสิ่งนี้ มันจะคัดแปลงตนสิ่งนี้ คัดแปลงหัวใจของเรา ให้หัวใจของเราเข้าถึงหลักของสังฆธรรมให้ได้

หลักของธรรมคือความอิสระของใจ หลักของสังฆธรรมคืออิสรภาพของใจ ใจไม่เกาะเกี่ยว สิ่งใดที่เกาะเกี่ยวอยู่นี้มันเป็นเครื่องอยู่อาศัย เป็นการอาศัย เป็นการพักพิงกันเท่านั้น เป็นสมมุติสัจจะ มีอยู่ชั่วคราวแล้วต้องบอบสลายไป เหมือนที่ว่าเรือลำหนึ่งจะพาเข้าฝั่งให้ได้ เราจะพาเข้าฝั่งได้ไหม ถ้าพาเข้าฝั่งได้นะ ใจนี้มันดับสิ้นกิเลสในหัวใจ มันยังมีลมหายใจอยู่ ยังมีชีวิตอยู่แต่เรื่องการเกิดและการตายเป็นของหลอกกัน

เรื่องการเกิดการตายนี้นี้เป็นสถานะที่เปลี่ยนแปลง แต่จิตดวงนี้จะไม่เกิดไม่ตายอีกเลย เพราะว่าใจดวงนั้นมันพ้นจากสถานะนั้น เห็นไหม นั่นนะมันประเสริฐๆ ตรงนี้ไง ประเสริฐที่ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนสามารถเอาตนพ้นจากการเกิดและการตายได้ ในลัทธิศาสนาอื่นๆ นั้น ศาสดาเป็นผู้มีกิเลส ศาสดาไม่เข้าใจสิ่งนั้น ศาสดาสอนเรื่องศีลธรรม จริยธรรม ศีลธรรม จริยธรรมที่ว่าเราทำความดีกัน ความดีของโลกนี้ ความดีเป็นการสืบต่อใจ ความดีคือการเติมน้ำมันเต็มถังแล้วเราไปตลอดไป เห็นไหม

บุญกุศลเป็นอมิส สิ่งที่เกิดขึ้นเราละออกนี้เป็นอมิส ปฏิบัติบูชานี้เป็นสมบัติของเรา เราเติมน้ำมันของเรา น้ำมันของเราจะไม่มีวันแห้ง น้ำมันในรถเราจะไม่มีวันพร่องออกไป ใจถ้าสิ้นสุดแล้วมันเป็นอย่างนั้น มันไม่มีวันพร่อง มันสุดสิ้นไป มันพึ่งตนเองได้ สิ่งพึ่งตนเองได้ เห็นไหม นี่ถึงว่าไม่ต้องพึ่งใคร ไม่ต้องอ้อนวอนใคร ปฏิเสธพระเจ้า ปฏิเสธทุกอย่าง ปฏิเสธสิ่งที่ว่าเป็นจิตวิญญาณ เพราะจิตวิญญาณที่ตายไป เห็นไหม คนทำบุญกุศล สร้างบุญกุศลไว้มาก เกิดเป็นเทวดา เกิดเป็นอินทร์ เกิดเป็นพรหม สมบัติต่างๆ ที่สร้างศาสนสมบัติไว้นี้จะไปเกิดในสถานะที่ว่าเป็นหัวหน้า เป็นพระอินทร์ เป็นอะไรนี่ เป็นผู้ปกครองเขา เพราะอะไร เพราะได้สร้างศาสนวัตถุไว้ เพราะเป็นผู้นำเขา เพราะเราได้สะสมสิ่งต่างๆ แล้วเราละออกไป นั่นนะเติมน้ำมันแล้วเป็นอมิสทาน เติมน้ำมันไป

แต่ปฏิบัติบูชาที่เราทำอยู่นี้ ทุกข์ยากอยู่นี้ ปฏิบัติเพื่อใคร? ปฏิบัติเพื่อดวงใจของเราให้ ดวงใจของเราหลุดพ้นจากความทุกข์สิ่งนี้ สิ่งทีปักเสียบในหัวใจที่เป็นความทุกข์อยู่นี้ ปักเสียบอยู่ในหัวใจแล้วเราก็อ้อนวอนให้คนอื่นถอนให้ อ้อนวอนให้คนอื่นทำให้ เห็นไหม เพื่ออะไร เพื่อความสุขของเรา แต่ศาสนาพุทธไม่ให้ผู้อื่นทำให้ ทุกดวงใจต้องถอนเอง ต้องถอนสรออกจากหัวใจ ต้องทำอย่างนั้นทั้งหมด นี่มันละเอียดอ่อน มันลึกซึ้งขนาดนี้ ถึงว่าทำกันไม่ได้ไง ไม่เข้าใจกัน หาสิ่งนั้นไม่เจอ ถึงว่าพึ่งคนอื่นพึ่งได้ มันของหายาบ

เรามองออกไปข้างนอกนะเห็นทุกอย่างเลย แต่ไม่เคยเห็นตัวเอง ไม่เคยเห็นตน ไม่เคยเห็นหัวใจของเรา นี่ตรงตรงนี้มันถึงทำกันไม่ได้ มันถึงทำยาก พอทำยากขึ้นมาแล้วเราถึงหาทำไม่ได้ไง ชาวพุทธถึงว่าสิ่งนั้นประเสริฐประเสริฐจริงๆ ผู้ที่ปฏิบัติฯ ได้ยอดเยี่ยมจริงๆ แล้วละเอียดอ่อนจริงๆ จนว่าเราจับต้อง เราคลำกันหาทางไม่เจอ แต่ก็ยังมีความศรัทธาอยู่ก็ยังมี เห็นไหม ศรัทธานี้เป็นชาวพุทธในทะเบียนบ้าน เราเป็นชาวพุทธเราทำไป แต่ถ้าใจมันเกิดขึ้นมาจนมันปักใจเชื่อนะ จากศรัทธาเป็นอจลศรัทธา ศรัทธาที่ไม่คลอนแคลนแล้วจะพาเราถึงฝั่งได้ นั่นเป็นสมบัติในพุทธศาสนา สอนถึงการหลุดพ้นทั้งหมด เอวัง